

PERICH 1941-1995

HUMOR AMB ULLS DE GAT

EXPOSICIÓ A EL BORN CCM ————— #PerichalBorn
5 MARÇ ——— 16 AGOST ——— ELBORNCULTURAIMEMORIA.CAT

DOSSIER
DE PREMSA

PEJ1986_1002.tif

EL BORN CCM

ON FAS PRESENT
LA MEMÒRIA

**ARXIU HISTÒRIC
DE LA CIUTAT
DE BARCELONA**

Ajuntament de
Barcelona

Perich

El Perich va ser un dels humoristes més incisius, influent i popular d'aquest país. La mirada felina, penetrant i indòcil de Perich va retratar la nostra societat durant el darrer terç del segle xx, però encara avui, la seva visió lúcida i rebel es manté vigent amb una força insòlita. El seu humor crític és capaç d'il·luminar les notícies de l'actualitat com un flaix resplendent, sempre des del seu punt de vista progressista i fortament polititzat.

Aquest 2020 es compleixen vint-i-cinc anys de la seva mort i els seus esmolats dards satírics encara fiblen amb força la nostra consciència, ja que es mantenen punyents malgrat el pas del temps. El Born CCM vol memorar la seva figura, la seva obra, i el seu llegat, un llegat que la família ha dipositat a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Aquesta exposició mostra una quantitat molt important de dibuixos originals i documentació personal que mai abans havia sortit a la llum. S'hi reivindica l'esperit crític i l'ofici de dibuixant de premsa, i es proclama un clam en favor de la llibertat d'expressió. Perich és una figura paradigmàtica que, lluitant contra la censura, va retratar de manera lúcida i mordaç el món que l'envoltava i alhora va aconseguir desvelar, mitjançant la rialla, els punts febles d'un sistema i una societat carregada de problemes i contradiccions.

En essència, emprant Perich com a figura paradigmàtica, l'exposició vol mostrar com la sàtira i l'humor permeten una mirada més profunda a la realitat.

Objectius

1 El primer i principal, evidentment, **reivindicar Jaume Perich**. Reivindicar la seva figura, la seva obra, el seu llegat i el seu talent, així com la seva visió del món i de les coses, transmesa a través de tota la seva producció. Malgrat que el seu llenguatge fou el de l'humor, va ser un dels intel·lectuals de referència de la seva època. Posar Perich en context del seu temps, i explicar com i per què esdevé un dels humoristes gràfics de referència. Alhora, situar-lo també en el panorama de la premsa satírica, i recordar els altres grans dibuixants satírics de la tradició catalana, des de Tomàs Padró i Apelles Mestres a Cesc, Gin o Ivà.

2 El segon gran objectiu, **reflexionar sobre la llibertat d'expressió**. Fer-ho a través de l'ofici d'humorista, apropant l'espectador al desenvolupament dels processos creatius, a l'actuació de la censura, i observant com han evolucionat els mitjans de comunicació i la seva relació amb la societat. La figura paradigmàtica de Perich ens serveix de vehicle ideal per fer aquesta reflexió, en uns temps en què aquest dret fonamental es troba força qüestionat.

3 Finalment, de forma més subtil però sempre present, **oferir una mirada panoràmica de la nostra societat** a través dels ulls de l'humorista: visualitzar els canvis –i no canvis– que ha viscut Barcelona, Catalunya i Espanya en els anys que van del franquisme a la democràcia. L'exposició evoca el passat més recent, des de la postguerra fins a la mort de Perich, l'any 1995, poc abans de tancar el segle, si bé l'ombra de la seva obra encara s'allarga fins a l'actualitat, quan algunes de les seves sàtires encara resulten efectives i punyents.

Visita a l'exposició

L'exposició permet entrar dins dels dibuixos de Perich, que donen la benvinguda al visitant a un món de traços esquemàtics i en blanc i negre

1. EL PERICH (VIST PER PERICH)

El primer espai, ambientat com un racó familiar de repòs i recolliment, permet acostar-se a la figura de Perich a través de diverses aproximacions biogràfiques escrites –i dibuixades– per ell mateix, així com autocaricatures. Aquest espai dona pas al cos de l'exposició, on hi destaca un gran mural cronològic que situa Perich i la seva obra en el context històric de grans i petits esdeveniments de la segona meitat del segle xx explicats a través de la premsa, que cal llegir amb el contrapunt irònic de les seves vinyetes sobre aquests mateixos fets.

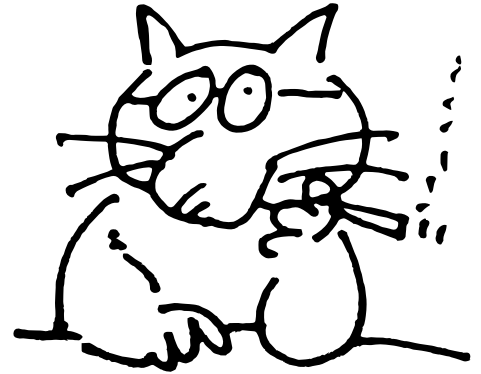
2. PERICHS D'ABANS DE PERICH

El visitant, en aquest punt, té l'ocasió de fer un viatge al passat per descobrir els "Perichs d'abans de Perich", és a dir, veure com en el nostre país cada època ha tingut el seu dibuixant de referència. El llegat de Perich es conserva a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, i aquest arxiu conserva també importants col·leccions de dibuixos originals de premsa del segle XIX i XX. Així, és natural evidenciar aquest veïnatge, que permet veure també com, en la premsa del segle XIX i de la primera meitat del segle XX, els dibuixants satírics abocaven la seva mordacitat i feien front a les limitacions imposades per la censura. En aquest àmbit, doncs, es pot gaudir d'originals de dibuixants com Apelles Mestres, Opisso, Apa, Picarol, Castanys, Muntañola, Mingote, Conti, Chumy Chúmez, Forges, Cesc, o els contemporanis de Perich: Oli, Gin, Martinmorales, Máximo, Ivà, Tom o Romeu.

3. HUMOR AMB ULLS DE GAT

A continuació hi ha un gran espai on es pot gaudir dels dibuixos originals de Perich, i descobrir la seva mirada sobre diversos temes: el franquisme, la democràcia, els partits polítics, la televisió, la cultura... A banda de vinyetes que van desgranant amb ironia i causticitat aquests temes, en aquest àmbit hi ha també espais específics dedicats als gats –una de les passions de Perich que va convertir el gat en el seu alter ego a l'hora de fer denúncies crítiques a través de l'humor–, a la seva sèrie més famosa, “las Noticias del 5º Canal”, o a la Censura, on s'apleguen vinyetes que van ser prohibides o perseguides per les autoritats del moment.

4. PERICH CALIDOSCÒPIC

El darrer àmbit mostra el Perich més enllà de la vinyeta d'humor. S'ofereix un tast de la profunditat i de l'abast de la tasca creadora de Perich, a través d'altres aspectes de la seva obra i de les seves diferents facetes com a teòric de l'humor, guionista o cartellista. En aquest espai, una mostra abundosa de la producció de Perich –des dels seus llibres a cobertes de discs o guions i retalls de premsa amb articles i textos– es presenta amalgamada per fer palesa la seva elevada capacitat creativa en diversos àmbits.

Una projecció calidoscòpica mostra la seva obra audiovisual, amb la creació del personatge 'El professor Perich' a diversos programes de televisió, que contrasta amb fragments seleccionats d'entrevistes on despulla les seves reflexions més íntimes, o clips animats amb els seus dibuixos extrets d'una pel·lícula estrenada l'any 1979, *Historias de Humor i Masacre*.

UN PERICH MAI VIST

Perich fou un personatge molt popular i la seva obra és bastament coneguda. El traç sintètic i esquemàtic és inconfusible, i tant els seus dibuixos com les seves frases circulen encara avui amb profusió. En aquesta exposició s'hi poden veure cent cinquanta dibuixos originals de Perich, més una seixantena de reproduccions de vinyetes i una selecció de les seves frases més punyents.

A la vegada, però, es mostra un Perich mai vist, ja que es poden veure per primera vegada alguns dels seus esbossos i guions, així com el material de treball o dibuixos de caire més personal. Es mostra també un exemplar original de la revista amb el seu primer dibuix publicat, abans d'entrar com a redactor a l'Editorial Bruguera, o un guió inèdit de cinema que va escriure amb Francesc Bellmunt i José Luís Guarner.

Perich. Síntesi biogràfica

Perich va néixer a Barcelona el 5 de novembre de 1941. Encara que havia publicat algunes vinyetes en revistes dels anys seixanta, inicia la seva carrera professional com a redactor de l'Editorial Bruguera el 1964, i com a humorista gràfic el 1966 a *Solidaridad Nacional*, al costat de Turnes i Oli. Al desembre de l'any següent va passar al diari *El Correo Catalán*, el que li permet deixar Bruguera, i consolida el seu peculiar estil de combinar els dibuixos amb frases curtes i aforismes a la secció 'Perich-Match'. Una selecció de les frases i dibuixos d'aquesta secció es van recopilar en el llibre *Autopista*, el llibre més venut dels anys 1971 i 72 a Espanya. L'èxit el va consagrar definitivament com un dels principals humoristes gràfics de país. Va dibuixar la vinyeta diària per a *La Vanguardia*, *Diari de Barcelona*, *Mundo Diario* i finalment *El Periódico de Catalunya*, on dibuixà des del primer número. També en un gran nombre de revistes com *Hermano Lobo*, *Por favor* -de la qual va ser fundador-, *Patufet*, *Interviú*, *Fotogramas*, o *El Jueves*. Va escriure guions per a televisió i va recopilar la seva obra en més d'una vintena de llibres, entre els quals destaquen la sèrie de *Noticias del 5º Canal*, o els protagonitzats pel seu gat Mao. Va morir l'1 de febrer de 1995; en el seu honor es lliura el Premi Internacional d'Humor Gat Perich, que han rebut les figures més importants en el camp de l'humor gràfic nacional i internacional, des de Quino, Forges o Gila, a Pepe Rubianes, Wolinski, o El Tricicle.

AUTORRETRATO DEL
AUTOR REALIZADO POR
EL AUTOR POR LO QUE
CUALQUIER PARECIDO
CON LA REALIDAD
ES PURA COINCIDENCIA

Una selecció de les seves frases

Literatura infantil

¿Conocen el cuento de “Alí Babá y las cuarenta inmobiliarias”?

El madrugar

Al que madruga, Dios le ayuda. El que no precisa madrugar, es que tampoco precisa ninguna ayuda.

La religión

La religión sirve para ayudarnos a resolver una serie de problemas que no tendríamos si no existiera la religión.

España

España, si no la comparamos con otros países, es el mejor país del mundo.

El respeto

Yo solo quisieran que me respetaran mi derecho a no respetar nada.

La pobreza

Uno de los inconvenientes de ser pobre, es que encima te obligan a ser honrado.

Ajusticiamiento

Igual que libertad no debe confundirse con libertinaje, justicia no debe confundirse con ajusticiamiento.

Abstinencia

Privación de comer carne por motivos religiosos. Por motivos normales no se llama abstinencia, sino sueldo.

Barcelona

Barcelona es una ciudad muy europea. Pero sólo en España

Democracia

La democracia es el menos malo de los sistemas políticos conocidos. Pero es perfectamente posible empeorarla.

Dinero (reflexión moral)

El dinero no da sólo la felicidad.

Duración

Resulta muy lamentable comprobar que el amor no puede durar eternamente y que, en cambio, el plástico sí.

Dinero

Hay gente que gana tan poco dinero que no sabe qué hacer con él.

Español

Todo el mundo sabe que el español es una de las lenguas más habladas del mundo, hasta que sale al extranjero.

Guerra

Gracias a la guerra uno no solo puede morir por sus ideales, sino que puede morir incluso por los ideales de otro.

Habladurías

Existe el peligro que algunos de los que hablan demasiado de la patria se olviden de los que viven en ella.

Hombre

El hombre es el animal más inhumano que existe.

Jamón

Hay dos tipos de jamón: el bueno y el del país. En muchas otras cosas, también.

Lectura

A veces es necesario leer entre líneas porque, lógicamente, mucha gente no quiere escribir entre rejas.

Oro

El oro no es solo el más maleable de los metales, sino el que hace más maleables muchas cosas.

Química (social)

El único producto no químico disolvente, es la policía.

Risa

El hombre no sólo es el único animal capaz de reírse de sí mismo, sino que es el único también capaz de prohibir que se rían de él.

Símbolos

El símbolo de la libertad es la antorcha. Por lo fácil que es apagarla.

Sexo

Hay tipos que solo piensan en el sexo. Y luego hay otros que no me imagino en qué demonios pueden pensar.

Tragedias

Nuestro drama, el de los humoristas, es que la gente se ríe de nuestro trabajo y hemos de aguantarnos.

Activitats

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *UN ABRIC VERD PENICIL·LINA*

Dimarts 25|02
18.30 h

A l'Arxiu Històric de la
Ciutat de Barcelona

Presentació del llibre inèdit de memòries de Perich que explica, amb textos i dibuixos, els seus anys a l'escola franquista, editat per Angle Editorial i l'Ajuntament de Barcelona. Amb Raquel Perich, Miquel Àngel Pascual i Kap.

PRESENTACIÓ LLIBRE

EL MÓN EN UNA VINYETA

Dissabtes 04|04, 18|04 i 06|06
17.00 h

El Born CCM

Aplicant el mètode Perich, la mirada crítica i desimbolta, grans i petits poden participar conjuntament en aquest taller en el qual l'humor esdevé la clau que obre totes les portes.

TALLERS FAMILIARS

ACOLLIM PREMI GAT PERICH 2020

Dissabte 04|04
19.00 h

El Born CCM

Per invitació

Celebració de la XXI edició dels premis Gat Perich. Guardó atorgat en memòria de Perich des de l'any 1996 que vol reconèixer els professionals de l'humor i que ja han guanyat dibuixants com Forges, Quino, Cesc, Marjane Satrapi, Wolinski, El Roto, Muntañola, Plantu, Gila, Ferreres, Batllori, Fer, Kim, Romeu, Kap, o Flavita Banana i humoristes de diversos àmbits com Pepe Rubianes, El Tricicle, El Gran Wyoming, Andreu Buenafuente, o Judit Martín.

HUMOR AMB ULLS DE DONA

Dijous 07|05
19.00 h

El Born CCM

CONVERSA

El camp de l'humor ha estat fins fa poc un àmbit molt masculí. Escoltem les vivències de diverses dones que en formen part.

-Natza Farré, periodista

-Marika Vila, dibuixant

-Isabel Franc, escriptora

-Raquel GU, dibuixant

Moderada i presenta: Jaume Capdevila, Kap

LA VIGÈNCIA DEL PERICH

Dia i hora per determinar

38 Comic Barcelona

TAULA RODONA

Debat sobre l'actualitat de l'obra de Perich en el marc del 38 Comic Barcelona que tindrà lloc a la Fira Barcelona Montjuïc. Amb:

-Lluís Juste de Nin, dibuixant

-Mariel Soria, dibuixant

-Kap, dibuixant

EL MEU PERICH

Dijous 14|05
19.00 h

El Born CCM

CONVERSA

Una aproximació personal a la figura de Perich des de diverses persones d'àmbits molt diferents. Amb:

-Toni Batllori, dibuixant

-Josep Maria Mainat, component de La Trinca

-Antonio Martín, tècnic editorial i especialista en còmics

-Rosa Regàs, escriptora

-Elisenda Nadal, directora de la revista Fotogramas

Moderada i presenta: Mònica Terribas

HUMOR AL LÍMIT I LIMITS DE L'HUMOR

Dijous 21|05
19.00 h

El Born CCM

CONVERSA

La tasca del dibuixant d'humor, arreu del món, no està exempta de risc. Des de la censura, multes i judicis, fins a agressions o atemptats. Diversos dibuixants de diferents generacions, conversen sobre la seva professió, i el preu d'exercir al límit el seu ofici. Amb:

-Ja (Jordi Amorós), dibuixant

-José Luís Martín, dibuixant

-Fer, dibuixant

-Maribel Carod, dibuixant

-Chloé Verlhac, editora i escriptora, vídua del dibuixant Tignous de *Charlie Hebdo*

HUMOR EN LLIBERTAT

Diumenge 24|05
Tot el dia

El Born CCM

FESTA DE L'HUMOR

*Tallers i visites
de 12.00 a 14.00 hores i
de 17.00 a 19.00 hores*

Jornada ludicofestiva, en reivindicació de l'humor i la llibertat d'expressió.

Tallers per a grans i petits, visites guiades exprés a l'exposició, activitats per a famílies estructurades i desestructurades. Humor, dibuixos en viu, música, mini fira de col·leccionisme, menjar i beure... un paradís per riure i sentir-se lliure.

Tallers amb Joma, Pedro Espinosa, Jési Chichero, Oye Sherman i Carme Boatella.

Caricatura en viu amb Pugliese i Elchicotriste

PERICH & CO! SÀTIRA D'ABANS I ARA A L'ARXIU HISTÒRIC

Dijous 04|06
18.00 h

A l'Arxiu Històric de la
Ciutat de Barcelona

VETLLADA

*Activitat gratuïta.
Aforament limitat. Inscripcions a
barcelona.cat/arxiuhistoric*

Un diàleg distès entre alguns dels principals especialistes en dibuix d'humor, premsa satírica i imatge gràfica, acompanyat d'una visita dinàmica i personalitzada a les entranyes de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Amb:

-Teresa Ferré, professora d'història del periodisme a la UB

-Josep Maria Cadena, periodista i crític d'art

-Julià Guillamón, escriptor

-Santi Barjau, doctor en història de l'art i tècnic de l'AHCB

-Jaume Capdevila, *Kap*, dibuixant d'humor

Crèdits

ORGANITZACIÓ I PRODUCCIÓ

El Born Centre de Cultura i Memòria
i Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

COMISSARIAT

Jaume Capdevila, *Kap*

DOCUMENTACIÓ

Jordi Riera

DISSENY MUSEOGRÀFIC

Las Gardenias

DISSENY GRÀFIC

Las Gardenias

MUNTATGE MUSEOGRÀFIC

Croquis Disseny, Muntatges i Realitzacions

AUDIOVISUAL

Funky Monkey

TRADUCCIONS

TAU Traduccions

EMMARCAMENTS

Marc imatge

TRANSPORT I MANIPULACIÓ D'ORIGINALS

TTI

SERVEI EDUCATIU

Fragment

ATENCIÓ AL PÚBLIC

Iliadas

SEGURETAT

Grupo Control

NETEJA

Expertus

MANTENIMENT

CPI Integrated

CESSIÓ DE PECES

Arxiu Històric de Barcelona

Hereves de Jaume Perich

Jaume Capdevila

Ramon Serra Massana

Sergi Ruiz

CESSIÓ D'IMATGES:

Arxiu Històric de Barcelona

El País

El Punt Avui+

El Diario de Burgos

Hereves de Jaume Perich

Jaume Capdevila

La Vanguardia

TV3

AGRAÏMENTS:

Anna Berini, Raquel Perich, Jan Vila, Júlia Vila,
Miquel Aparici, Josep Maria Cadena, Josep Antoni
Fernández (*Fer*), Maria Fructuoso, Rafael Jaime

PERICH 1941-1995

HUMOR AMB ULLS DE GAT

#PerichalBorn

5 març ————— 16 agost

El Born Centre de Cultura i Memòria
Plaça Comercial, 12, 08003 Barcelona
T. 93 256 68 51

barcelona.cat/elbornculturaimemoria
facebook.com/EIBornCCM
twitter.com/EIBornCCM
instagram.com/EIBornCCM

PREU

3€

HORARI

De 10.00 a 20.00 h

Es pot entrar als espais expositius fins a 30 minuts abans del tancament del centre
Dilluns laborables, tancat

PORTES OBERTES

- Del 5 al 15 de març
- 24 de maig
- El primer diumenge de cada mes
- Totes les tardes de diumenge, de 15.00 a 20.00 h
Els dies de portes obertes, l'accés a les sales d'exposicions és gratuït.

VISITA GUIADA

A partir del 21 de març:
Dissabtes a les 18.30 h
Diumenges a les 11.30 h
Inclusa en el preu de l'entrada
Aforament limitat
Compra d'entrades per internet, taquilles i Servei de Reserves:
reserveselbornccm@eicub.net
o 93 256 68 50

ACCESSIBILITAT

Equipament accessible per a persones amb mobilitat reduïda. Recursos i serveis de suport per a l'accés a la informació i als continguts d'El Born CCM per a persones amb discapacitat auditiva i visual

Tots els dibuixos d'aquest quadern formen part del fons cedit en comodat per la família Perich a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. © Hereves de Jaume Perich

El Born CCM es reserva el dret de modificar o anul·lar alguna activitat